

ความศรัทธาครูบาศรีวิชัยที่มีอิทธิพลต่อพุทธศาสนิกชนล้านนา ในสมัยปัจจุบัน

The Faith in Kruba Srivichai and Its Influence on Contemporary Lanna Buddhists

วิชญะ ยศกาศ

Wichaya Yotkad

โรงเรียนสามัคคีศรีวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2

Samakkee Sriwichai School, Lamphun Primary Educational Service Area Office 2

Corresponding Author E-mail: wichaya.yotkad@gmail.com

Received: 2025-07-25 Revised: 2025-09-09 Accepted: 2025-09-25

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มุ่งศึกษาความศรัทธาครูบาศรีวิชัยที่มีอิทธิพลต่อพุทธศาสนิกชนล้านนาในสมัยปัจจุบันโดยเฉพาะในมิติของความเชื่อ การปฏิบัติทางศาสนา และการสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นตามหลักฐานแสดงไว้ว่า ครูบาศรีวิชัย หรือ ครูบาเจ้าศรีวิชัย เป็นพระนักบุญชาวล้านนาที่ได้รับการเคารพสักการะอย่างกว้างขวางจากพุทธศาสนิกชนในภาคเหนือของประเทศไทย ความศรัทธาต่อท่านได้สร้างอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อวิถีชีวิต ความเชื่อ และการปฏิบัติทางศาสนาของชาวล้านนา การศึกษาใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ผู้รู้ และการสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติศาสนกิจของชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ความศรัทธาครูบาศรีวิชัยที่มีอิทธิพลต่อพุทธศาสนิกชนล้านนาในสมัยปัจจุบัน ปรากฏใน 5 ด้านได้แก่ 1.อิทธิพลด้านการรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีพุทธศาสนาล้านนา 2.อิทธิพลด้านการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนผ่านกิจกรรมทางศาสนา 3.อิทธิพลด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสังคม 4.อิทธิพลด้านการสร้างเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมล้านนา 5.อิทธิพลด้านการปรับตัวและการสืบทอดความศรัทธาในยุคดิจิทัล ทั้ง 5 ด้าน แสดงให้เห็นว่าความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยไม่เพียงเป็นความเชื่อส่วนบุคคล แต่ยังเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญในการอนุรักษ์และพัฒนาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของสังคมล้านนาในสมัยปัจจุบันอีกด้วย

คำสำคัญ: ครูบาศรีวิชัย, ความศรัทธา, พุทธศาสนิกชน, ล้านนา, วัฒนธรรมพุทธ

Abstract

This study aims to examine the faith in Kruba Srivichai and its influence on contemporary Lanna Buddhists, particularly in the dimensions of belief, religious practices, and the transmission of local culture. According to historical evidence, Kruba Srivichai, also known as Kruba Chao Srivichai, was a revered saintly monk of Lanna, widely respected by Buddhists in Northern Thailand. The faith in him has profoundly influenced the way of life, beliefs, and religious practices of the Lanna people. The study employed document analysis, interviews with knowledgeable individuals, and observation of community religious practices. The findings reveal that the faith in Kruba Srivichai influences contemporary Lanna Buddhists in five key aspects: 1.The preservation and transmission of Lanna Buddhist traditions and culture. 2.The strengthening of community cohesion through religious activities. 3.The promotion of moral and ethical development in society. 4.The cultivation of cultural identity and pride in Lanna heritage. 5.The adaptation and continuation of faith in the digital era. These five aspects demonstrate that faith in Kruba Srivichai is not merely a matter of personal belief but also serves as a vital driving force in preserving and developing the cultural identity of Lanna society in the present day.

Keywords: Kruba Srivichai, faith, Buddhists, Lanna, Buddhist culture

บทนำ

ล้านนาเป็นอาณาจักรที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานและมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น โดยเฉพาะในด้านพุทธศาสนาที่มีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมจิตใจและวิถีชีวิตของผู้คน ในบรรดาบุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพุทธศาสนาในล้านนา ครูบาศรีวิชัย หรือที่ชาวล้านนาเรียกกันด้วยความเคารพว่า "ครูบาเจ้าศรีวิชัย" นับเป็นหนึ่งในบุคคลที่ได้รับการเคารพสักการะมากที่สุด

พระครูบาศรีวิชัย คือ พระสงฆ์ที่มีชื่อเสียงที่สุดรูปหนึ่งของล้านนา มีบทบาทและความสำคัญในฐานะผู้นำชุมชนและศูนย์รวมของความเชื่อความศรัทธา ที่มาจากวัตรปฏิบัติและแนวทางการบำเพ็ญเพียรที่เคร่งครัด น่าเลื่อมใส การสร้างวัดเป็นการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืน เพราะวิถีชีวิตของชาวล้านนามีพระพุทธศาสนาเป็นแกนกลาง (พระวิฑูรย์ อตถกามา และ กาญจนพงศ์ สุวรรณ, 2567: 117) ครูบาศรีวิชัยยังถือเป็นพระอริยสงฆ์ชาวล้านนาที่มีชีวิตอยู่ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19-20 (พ.ศ. 2401-2481) ท่านได้อุทิศชีวิตเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการพัฒนาสังคม ผ่านการสร้างสรรคผลงานด้านศิลปกรรม การศึกษา และการพัฒนาชุมชน ความศรัทธาที่ชาวล้านนามีต่อครูบาศรีวิชัยไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่เท่านั้น แต่ยังคงสืบทอดและขยายวงกว้างมาจนถึงปัจจุบัน

ในปัจจุบัน สังคมไทยและโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว การศึกษาอิทธิพลของความศรัทธาครูบาศรีวิชัยต่อพุทธศาสนิกชนในล้านนาจึงมีความสำคัญในการทำความเข้าใจถึงบทบาทของความเชื่อทางศาสนาในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และการพัฒนาสังคมในยุคปัจจุบัน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และทำความเข้าใจอิทธิพลของความศรัทธาครูบาศรีวิชัยที่มีต่อพุทธศาสนิกชนในภูมิภาคล้านนา โดยเน้นการศึกษาในมิติต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของความศรัทธานี้ต่อวิถีชีวิต ความเชื่อ และการปฏิบัติทางศาสนาของชุมชน ตลอดจนการสืบทอดและพัฒนาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมล้านนาในสังคมร่วมสมัย

องค์ประกอบของอิทธิพลความศรัทธาครูบาศรีวิชัยต่อพุทธศาสนิกชนในล้านนา

การรับรู้และความเข้าใจต่อเรื่องราวเกี่ยวกับครูบาศรีวิชัยของคนในปัจจุบัน ที่เกิดขึ้นจากกระแสการผลิตซ้ำและสร้างภาพลักษณ์ครูบาศรีวิชัยตั้งแต่ทศวรรษ 2470 และ ถูกตอกย้ำด้วยกระแสล้านนานิยมในทศวรรษ 2530 ทำให้ครูบาศรีวิชัยกลายเป็นการรับรู้และความเข้าใจหลักในฐานะบุคคลสำคัญของท้องถิ่น เกจิสำคัญรูปหนึ่งของพุทธศาสนาไทย และ กลายเป็นต้นแบบและความหมายของคำว่า “ครูบา” ความเข้าใจดังกล่าวส่งผลให้กลุ่มพระสงฆ์กลุ่มหนึ่งในภาคเหนือพยายามเชื่อมโยงตนเองกับภาพลักษณ์ของครูบาศรีวิชัย (ณัฐพงศ์ ดวงแก้ว, 2559: 1) ด้วยเหตุนี้ตัวแปรสำคัญที่ส่งผลให้ครูบาศรีวิชัยกลายเป็นสัญลักษณ์และอัตลักษณ์ให้พุทธศาสนิกชนในล้านนาโดยเกิดอิทธิพลขึ้น 5 ด้าน ดังนี้

1. อิทธิพลด้านการรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีพุทธศาสนาล้านนา

การสืบทอดวัฒนธรรมเป็นกระบวนการสืบสานผ่านวิถีชีวิตของชุมชนและสังคม

ที่แสดงออกในรูปแบบต่างๆ เช่น การแสดงออกในรูปแบบของการดำรงชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีและความเชื่อ ซึ่งถือว่าเป็นมรดกของชุมชน และสังคมที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน ซึ่งต้องมีการอนุรักษ์และสืบทอดทางวัฒนธรรมให้ดำรงอยู่ต่อไปการสืบทอดทางวัฒนธรรม (cultural inheritance) เป็นกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาของมนุษย์เพื่อที่จะรักษาอัตลักษณ์ของแบบแผนของความคิด ความเชื่อ วิถีทาง และแนวปฏิบัติของตนเองไว้โดยอาศัยกระบวนการในการ สืบทอดทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีลักษณะเป็นการไหลเวียนอย่างต่อเนื่องกันไปอย่างไม่รู้จบ

(วุฒิชูรณ สุนทรกิจจารักษ์ และ ธนิศร ยืนยง, 2565: 126) ประชาชนในชุมชนมีการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามด้วยการเสริมจุดแข็งเช่น การรักษาประเพณีที่ปฏิบัติ สืบทอดกันมา และเสริมจุดอ่อนให้แข็งแรงเพื่อสร้างความเข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจของประชาชน โดยมีอัตลักษณ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของชุมชนใดชุมชนหนึ่งจึงทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้ ซึ่งแต่ละสังคมจะมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ดังเช่นชุมชนชาวพุทธล้านนา (พระปลัดบุญช่วย วิฑูรจิตโต และคณะ, 2566: 83)

ความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาและสืบทอด วัฒนธรรมประเพณีพุทธศาสนาล้านนาให้คงอยู่ในสังคมปัจจุบัน อิทธิพลนี้ปรากฏชัดเจนผ่าน กิจกรรมทางศาสนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสักการะครูบาศรีวิชัย ได้แก่ การจัดงานประเพณี แห่องค์พระธาตุ การทำบุญตักบาตร และพิธีกรรมทางศาสนาที่สะท้อนถึงความเชื่อและวิถีปฏิบัติแบบล้านนา

การสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีนี้ไม่เพียงแต่เกิดขึ้นในระดับวัด หรือสถาบันทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังขยายไปสู่ระดับครัวเรือนและชุมชน ผ่านการถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับ คุณงามความดีของครูบาศรีวิชัยจากรุ่นสู่รุ่น การปฏิบัติตามศาสนกิจตามแบบอย่างของท่าน และการเยี่ยมชมสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับท่าน เช่น วัดพระธาตุดอยสุเทพ ซึ่งเป็นสถานที่ที่ ครูบาศรีวิชัยได้บูรณะและพัฒนา

นอกจากนี้ ความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยยังส่งผลต่อการอนุรักษ์ศิลปกรรมและ สถาปัตยกรรมล้านนา โดยเฉพาะงานช่างที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและบูรณะวัดวาอาราม ซึ่งเป็น ผลงานที่ครูบาศรีวิชัยได้สร้างไว้เป็นแบบอย่าง การสืบทอดฝีมือและความรู้ด้านงานช่างเหล่านี้ จึงเป็นส่วนหนึ่งของการรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมล้านนาผ่านความศรัทธาต่อท่าน

อิทธิพลด้านการรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีพุทธศาสนาล้านนาคือ การรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีพุทธศาสนาล้านนา คือการสืบทอดวัฒนธรรมเป็น กระบวนการอันต่อเนื่องที่ชุมชนใช้ในการรักษาและถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม

ประเพณี และความเชื่อจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อให้อัตลักษณ์ของชุมชนคงอยู่และดำรงอย่างต่อเนื่อง ในบริบทของสังคมล้านนา ความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยได้กลายเป็นกลไกสำคัญในการรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีพุทธศาสนาล้านนา ผ่านกิจกรรมทางศาสนาต่างๆ เช่น การจัดงานประเพณีแห่องค์พระธาตุ การทำบุญตักบาตร และพิธีกรรมทางศาสนา การสืบทอดนี้เกิดขึ้นทั้งในระดับสถาบันทางศาสนา ครั้วเรือน และชุมชน ผ่านการเล่าเรื่องราวคุณงามความดีของท่าน การปฏิบัติศาสนกิจตามแบบอย่าง การเยี่ยมขมสสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ รวมถึงการอนุรักษ์ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมล้านนา โดยเฉพาะงานช่างที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและบูรณะวัดวาอาราม ซึ่งล้วนสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของความศรัทธาในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนล้านนาให้คงอยู่ในสังคมปัจจุบัน

2.อิทธิพลด้านการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนผ่านกิจกรรมทางศาสนา

อิทธิพลของความศรัทธาครูบาศรีวิชัยได้สร้างพลังสำคัญในการรวมตัวของชุมชนผ่านกิจกรรมทางศาสนาต่างๆ กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นการแสดงความเคารพต่อครูบาศรีวิชัย แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความสามัคคีและความร่วมมือในชุมชน

กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืนแบบพึ่งพาตนเองเป็นกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมตัวกัน วิเคราะห์ วิจัยปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง เพื่อนร่วมกันแสวงหาทางเลือก หรือทางออกของปัญหา การรวมตัวกันของสมาชิกในชุมชน กลุ่มองค์กรประชาชนให้ก่อเกิดพลังในการดำเนินกิจกรรมในชุมชน โดยประชาชนในชุมชนผ่านการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ การพัฒนาความคิดจิตสำนึก และความตระหนักรู้ของผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชนให้สามารถคิด ปฏิบัติตัดสินใจอย่างเป็นอิสระที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองในการจัดการตนเองให้มีสภาพที่ดีขึ้น โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนโดยกระบวนการแบบพึ่งพาตนเอง (กัมพล เพ็ชรล้อมทอง และคณะ, 2564: 354)

การจัดงานประเพณีและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับครูบาศรีวิชัย เช่น งานเทศกาลครูบาศรีวิชัย การแห่พระบรมสารีริกธาตุ และการทำบุญรวมหมู่ ได้กลายเป็นโอกาสสำคัญที่ชุมชนจะมารวมตัวกัน ร่วมแรงร่วมใจในการจัดงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสร้างเครือข่ายทางสังคม กิจกรรมเหล่านี้ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกช่วงวัย ตั้งแต่เด็กไปจนถึงผู้สูงอายุ

ยิ่งไปกว่านั้น ความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยยังเป็นแรงบันดาลใจในการดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนต่างๆ เช่น การสร้างโรงเรียน โรงพยาบาล ถนนสาย และสาธารณูปโภค

ต่างๆ ตามแบบอย่างของครูบาศรีวิชัยที่ได้อุทิศตนเพื่อสาธารณประโยชน์ การดำเนินโครงการเหล่านี้มักได้รับการสนับสนุนจากศรัทธาของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในคุณค่าของการทำดีตามแบบอย่างของท่าน

อิทธิพลด้านการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนผ่านกิจกรรมทางศาสนา คือ การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนผ่านกิจกรรมทางศาสนา คือ ความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยได้กลายเป็นพลังสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการรวมตัวของสมาชิกชุมชนผ่านกิจกรรมทางศาสนาและพิธีกรรมต่างๆ เช่น งานเทศกาลครูบาศรีวิชัย การแห่พระบรมสารีริกธาตุ และการทำบุญรวมหมู่ ซึ่งเป็นโอกาสที่ประชาชนในทุกช่วงวัยได้มารวมตัวกัน ร่วมแรงร่วมใจในการจัดงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสร้างเครือข่ายทางสังคม กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่แสดงความเคารพต่อท่านเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความสามัคคีในชุมชน นอกจากนี้ ความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยยังเป็นแรงบันดาลใจในการดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนต่างๆ เช่น การสร้างโรงเรียน โรงพยาบาล ถนนสาย และสาธารณูปโภคต่างๆ ตามแบบอย่างการอุทิศตนเพื่อสาธารณประโยชน์ของท่าน ซึ่งโครงการเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนจากศรัทธาของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในคุณค่าของการทำดี ส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนาชุมชนแบบพึ่งพาตนเองที่มีการวิเคราะห์ปัญหา แสวงหาทางออก และพัฒนาจิตสำนึกของสมาชิกชุมชนให้สามารถตัดสินใจและจัดการตนเองได้อย่างเป็นอิสระ

3.อิทธิพลด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสังคม

ความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยมีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของพุทธศาสนิกชนในล้านนา แบบอย่างชีวิตและการปฏิบัติของครูบาศรีวิชัยได้กลายเป็นแนวทางสำคัญในการนำชีวิตของผู้คน โดยเฉพาะในด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม การมีจิตเมตตากรุณา และการมุ่งมั่นในการทำความดี

การศึกษาและการปฏิบัติตามหลักคำสอนที่ครูบาศรีวิชัยได้ถ่ายทอดไว้ ได้ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติของผู้คนในชุมชน หลักการใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย การให้ความสำคัญกับการศึกษาและการพัฒนาตนเอง และการยึดมั่นในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ได้กลายเป็นค่านิยมที่ชุมชนยึดถือและปฏิบัติ

นอกจากนี้ ความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยยังส่งเสริมการพัฒนาจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของครูบาศรีวิชัยที่มีความกลมกลืนกับธรรมชาติ การปลูกป่า การอนุรักษ์แหล่งน้ำ และการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ได้กลายเป็นกิจกรรมที่ชุมชนให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

คุณธรรมจริยธรรม เป็นสิ่งดีงามที่สังคมยอมรับซึ่งเกิดจากส่วนรวมและการศึกษา การปฏิบัติกิจกรรมทำให้เกิดเป็นลักษณะนิสัย และเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งควบคุมความประพฤติของบุคคลที่แสดงออกเพื่อสนองในสิ่งที่ปรารถนาซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาตนให้มีความสมบูรณ์แบบทั้งทางกาย วาจา ใจโดยแนวคิดสังคมวิทยาเป็นแนวคิดที่เน้นการศึกษากระบวนการปฏิสังสรรค์และแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในกลุ่มองค์กรและสังคม (สุทิน พานิชย์. 2564: 61) ผลกระทบจากการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนี้ยังขยายไปสู่การสร้างสังคมที่มีความเข้าใจและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน การลดความขัดแย้งในชุมชน และการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ซึ่งเป็นค่านิยมหลักที่ครูบาศรีวิชัยได้แสดงให้เห็นผ่านการปฏิบัติในชีวิตจริง

อิทธิพลด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสังคมคือ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสังคม คือความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของพุทธศาสนิกชนในล้านนา โดยแบบอย่างชีวิตและการปฏิบัติของท่านได้กลายเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของผู้คน ทั้งในด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม การมีจิตเมตตากรุณา และการมุ่งมั่นในการทำความดี การศึกษาและปฏิบัติตามหลักคำสอนของครูบาศรีวิชัยส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติของชุมชน โดยหลักการใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย การให้ความสำคัญกับการศึกษาและการพัฒนาตนเอง และการยึดมั่นในหลักธรรมของพระพุทธศาสนาได้กลายเป็นค่านิยมที่ชุมชนยึดถือปฏิบัติ นอกจากนี้ ความศรัทธาต่อท่านยังส่งเสริมการพัฒนาจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตของครูบาศรีวิชัยที่กลมกลืนกับธรรมชาติ ทำให้การปลูกป่า การอนุรักษ์แหล่งน้ำ และการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดกลายเป็นกิจกรรมที่ชุมชนดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผลกระทบจากการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนี้ยังขยายไปสู่การสร้างสังคมที่มีความเข้าใจและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน การลดความขัดแย้งในชุมชน และการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ซึ่งล้วนเป็นค่านิยมหลักที่ครูบาศรีวิชัยได้แสดงให้เห็นผ่านการปฏิบัติในชีวิตจริง ส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนาตนให้มีความสมบูรณ์แบบทั้งทางกาย วาจา และใจ ตามแนวคิดทางสังคมวิทยาที่เน้นการศึกษากระบวนการปฏิสังสรรค์และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคม

4.อิทธิพลด้านการสร้างเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมล้านนา

คติชนประเพณีภาษิตของชาวล้านนั้ได้รับอิทธิพลมาจากความเชื่อความศรัทธาและความผูกพันที่ชาวล้านนามีต่อพระพุทธศาสนา โดยคำสอนทางพระพุทธศาสนาได้ฝังรากลึกลงสู่จิตใจของชาวล้านนาอย่างแนบแน่น หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาได้สะท้อน

ภาพให้เห็นจากภาษิตคำสอนที่ชาวล้านน่ายึดถือและปฏิบัติตามอย่างเหนียวแน่น ภาษิตของชาวล้านนาที่นำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต(เบญจภักค์ เจริญมหาวิทย์. 2565: 27) ความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยได้เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาวล้านนา ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของตนเอง บุคลิกภาพและผลงานของครูบาศรีวิชัยได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นล้านนาที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นและแตกต่างจากภูมิภาคอื่นๆ

การเล่าขานเรื่องราวชีวิตประวัติของครูบาศรีวิชัย การสืบค้นและการศึกษาเกี่ยวกับผลงานของท่าน ได้กระตุ้นให้ชาวล้านนารุ่นใหม่เกิดความสนใจและความต้องการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับรากเหง้าทางวัฒนธรรมของตนเอง การศึกษาภาษาล้านนา การเรียนรู้ประเพณีท้องถิ่น และการฝึกฝนทักษะงานฝีมือแบบดั้งเดิม ได้รับความนิยมมากขึ้นในหมู่เยาวชนและประชาชนทั่วไป

ความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ล้านนานี้ยังแสดงออกผ่านการจัดงานเทศกาลและกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับครูบาศรีวิชัย การประกวดและการแสดงศิลปะพื้นบ้าน การแต่งกายด้วยผ้าทอพื้นเมือง และการใช้ภาษาล้านนาในการสื่อสาร กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นการเฉลิมฉลองความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัย แต่ยังเป็นการแสดงถึงความมั่นใจและความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวล้านนา

นอกจากนี้ ความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยยังส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภูมิภาคล้านนา สถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับครูบาศรีวิชัยได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศมาเยี่ยมชม การพัฒนาการท่องเที่ยวนี้ไม่เพียงแต่สร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น แต่ยังเป็นการเผยแพร่เอกลักษณ์วัฒนธรรมล้านนาสู่สายตาคนทั่วโลก

อิทธิพลด้านการสร้างเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมล้านนาคือ การสร้างเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมล้านนา คือการสร้างเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมล้านนาความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาวล้านนา โดยบุคลิกภาพและผลงานของท่านได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นล้านนาที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ทำให้ชาวล้านนาเกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของตนเอง การเล่าขานเรื่องราวชีวิตประวัติและการศึกษาผลงานของครูบาศรีวิชัยได้กระตุ้นให้ชาวล้านนารุ่นใหม่เกิดความสนใจเรียนรู้เกี่ยวกับรากเหง้าทางวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากความนิยมในการศึกษาภาษาล้านนา การเรียนรู้ประเพณีท้องถิ่น และการฝึกฝนทักษะงานฝีมือแบบดั้งเดิมที่เพิ่มมากขึ้นในหมู่เยาวชน

และประชาชนทั่วไป ความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์นี้ยังแสดงออกผ่านการจัดงานเทศกาลและกิจกรรมทางวัฒนธรรม การประกวดและการแสดงศิลปะพื้นบ้าน การแต่งกายด้วยผ้าทอพื้นเมือง และการใช้ภาษาล้านนาในการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับคติชนประเพณีชาติของชาวล้านนาที่ได้รับอิทธิพลจากความเชื่อและความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาอันฝังรากลึกในจิตใจ นอกจากนี้ ความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยยังส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภูมิภาคล้านนา โดยสถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับท่านได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น แต่ยังเป็นการเผยแพร่เอกลักษณ์วัฒนธรรมล้านนาสู่สายตาคนทั่วโลก

5.อิทธิพลด้านการปรับตัวและการสืบทอดความศรัทธาในยุคดิจิทัล

ในยุคสมัยที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน ความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการปรับตัวและพัฒนารูปแบบการสืบทอดให้สอดคล้องกับยุคสมัย การใช้สื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ และแอปพลิเคชันต่างๆ ได้กลายเป็นช่องทางสำคัญในการเผยแพร่เรื่องราวและคำสอนของครูบาศรีวิชัยสู่คนรุ่นใหม่

การปรับตัวของศาสนาพุทธในยุคดิจิทัลเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ทำทาย และมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้พุทธศาสนายังคงอยู่และเป็นต้นสำคัญคือผู้คนมีโอกาสนในการเข้าถึง โอกาสนำหลักพุทธธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปใช้ในการดำเนินชีวิตที่ก่อเกิดความสุขสงบ เกิดสันติในโลกยุคโลกาภิวัตน์ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการเข้าถึงและเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างกว้างขวางภายใต้บริบทและแนวโน้มของประชากรโลกที่จะใช้ชีวิตในโลกออนไลน์มาใช้เป็นปัจจัยหลักในการส่งเสริมศักยภาพรูปแบบใหม่ๆ ของการเข้าพุทธศาสนา (ปฐมา ภูน้อย, 2566: 1)

การสร้างเนื้อหาดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับครูบาศรีวิชัย เช่น วิดีโอสารคดี พอดแคสต์ เกมส์เชิงศึกษา และการจัดแสดงเสมือนจริง ได้ช่วยให้การเรียนรู้เกี่ยวกับท่านเป็นไปอย่างน่าสนใจและเข้าถึงได้ง่ายขึ้น เยาวชนยุคใหม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับครูบาศรีวิชัยผ่านโทรศัพท์มือถือและอินเทอร์เน็ต ทำให้การศึกษาเกี่ยวกับท่านไม่จำกัดอยู่เพียงในห้องเรียนหรือวัดวาอารามเท่านั้น

การจัดกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมในรูปแบบออนไลน์ เช่น การถ่ายทอดสดพิธีกรรมทางศาสนา การบรรยายธรรมผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล และการจัดนิทรรศการออนไลน์ ได้ขยายขอบเขตการเข้าร่วมของผู้คนที่อยู่ห่างไกลหรือไม่สามารถเดินทางมาร่วมงานได้ กิจกรรมเหล่านี้ช่วยรักษาความต่อเนื่องของความศรัทธาและการปฏิบัติทางศาสนา แม้ในสถานการณ์ที่

มีข้อจำกัดทางกายภาพ

ยิ่งไปกว่านั้น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลยังช่วยในการบันทึกและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับครุบาศรีวิชัย การสร้างฐานข้อมูลดิจิทัล การถ่ายภาพและการสแกนสามมิติของสิ่งก่อสร้างและสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับท่าน รวมถึงการบันทึกเสียงและภาพของผู้สูงอายุที่มีความรู้เกี่ยวกับท่าน ได้สร้างคลังความรู้ดิจิทัลที่สามารถเข้าถึงและศึกษาได้ในอนาคต การปรับตัวสู่ยุคดิจิทัลนี้แสดงให้เห็นว่าความศรัทธาต่อครุบาศรีวิชัยไม่ใช่เพียงความเชื่อแบบดั้งเดิมที่หยุดนิ่ง แต่เป็นพลังที่สามารถพัฒนาและเติบโตไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี

อิทธิพลด้านการปรับตัวและการสืบทอดความศรัทธาในยุคดิจิทัลคือ การปรับตัวและการสืบทอดความศรัทธาในยุคดิจิทัล คือในยุคสมัยที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน ความศรัทธาต่อครุบาศรีวิชัยได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการปรับตัวและพัฒนา รูปแบบการสืบทอดให้สอดคล้องกับยุคสมัย โดยการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์และแอปพลิเคชันต่างๆ ได้กลายเป็นช่องทางสำคัญในการเผยแพร่เรื่องราวและคำสอนของครุบาศรีวิชัยสู่คนรุ่นใหม่ การสร้างเนื้อหาดิจิทัล เช่น วิดีโอสารคดี พอดแคสต์ เกมส์เชิงศึกษา และการจัดแสดงเสมือนจริงได้ช่วยให้การเรียนรู้เกี่ยวกับท่านเป็นไปอย่างน่าสนใจและเข้าถึงได้ง่ายขึ้น ทำให้เยาวชนยุคใหม่สามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านโทรศัพท์มือถือและอินเทอร์เน็ต โดยไม่จำกัดอยู่เพียงในห้องเรียนหรือวัดวาอารามเท่านั้น การจัดกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมในรูปแบบออนไลน์ เช่น การถ่ายทอดสดพิธีกรรมทางศาสนา การบรรยายธรรมผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล และการจัดนิทรรศการออนไลน์ ได้ขยายขอบเขตการเข้าร่วมของผู้คนที่อยู่ห่างไกลหรือไม่สามารถเดินทางมาร่วมงานได้ ช่วยรักษาความต่อเนื่องของความศรัทธาและการปฏิบัติทางศาสนาแม้ในสถานการณ์ที่มีข้อจำกัดทางกายภาพ นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลยังช่วยในการบันทึกและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับครุบาศรีวิชัย ผ่านการสร้างฐานข้อมูลดิจิทัล การถ่ายภาพและการสแกนสามมิติของสิ่งก่อสร้าง รวมถึงการบันทึกเสียงและภาพของผู้สูงอายุที่มีความรู้เกี่ยวกับท่าน ได้สร้างคลังความรู้ดิจิทัลที่เข้าถึงได้ในอนาคต การปรับตัวนี้แสดงให้เห็นว่าความศรัทธาต่อครุบาศรีวิชัยไม่ใช่เพียงความเชื่อแบบดั้งเดิมที่หยุดนิ่ง แต่เป็นพลังที่สามารถพัฒนาและเติบโตไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี

บทสรุป

ความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยได้แสดงให้เห็นถึงพลังทางสังคมที่สำคัญในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมล้านนาและส่งเสริมการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน จากการวิเคราะห์อิทธิพลทั้ง 5 ด้านดังกล่าว พบว่าอิทธิพลของท่านไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในมิติทางศาสนา แต่ครอบคลุมไปถึงการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การสร้างเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจของชาวล้านนา รวมถึงความสามารถในการปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัล

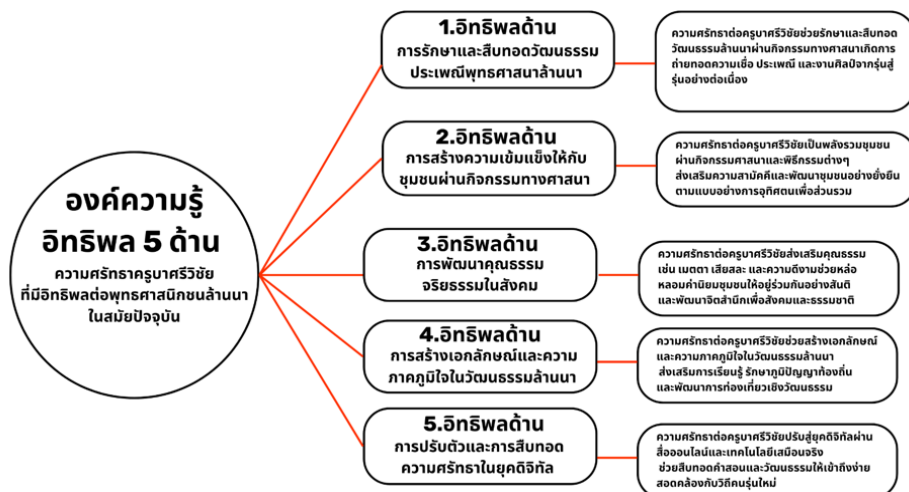
กลไกการทำงานของความศรัทธานี้ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการรวมตัวของสมาชิกชุมชน ผ่านกิจกรรมทางศาสนาและพิธีกรรมต่างๆ ที่ไม่เพียงแต่แสดงความเคารพต่อท่านเท่านั้น แต่ยังเป็นโอกาสในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สร้างเครือข่ายทางสังคม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกช่วงวัย การที่แบบอย่างชีวิตของครูบาศรีวิชัยได้กลายเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของผู้คน ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติของชุมชนในทิศทางที่เป็นบวก ทั้งในด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม การมีจิตเมตตากรุณา และการยึดมั่นในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา

ในด้านการปฏิบัติ ความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยควรได้รับการพัฒนาและประยุกต์ใช้ในหลายระดับ สถาบันการศึกษาทุกระดับควรบูรณาการเรื่องราวและคำสอนของท่านเข้าไปในหลักสูตรท้องถิ่น โดยเฉพาะในวิชาสังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ และศิลปะ เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้เกี่ยวกับรากเหง้าทางวัฒนธรรมของตนเอง หน่วยงานราชการในระดับท้องถิ่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และจังหวัด ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับครูบาศรีวิชัย เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนและเผยแพร่เอกลักษณ์วัฒนธรรมล้านนาสู่สายตาคนทั่วโลก

วัดและสถาบันทางศาสนาควรมีบทบาทในการพัฒนารูปแบบการเผยแพร่คำสอนให้สอดคล้องกับยุคสมัย โดยการใช้สื่อสังคมออนไลน์และเทคโนโลยีดิจิทัลในการเข้าถึงคนรุ่นใหม่ รวมถึงการสร้างเนื้อหาดิจิทัลที่น่าสนใจและเข้าใจง่าย ชุมชนและครอบครัวควรมีส่วนร่วมในการสืบทอดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับครูบาศรีวิชัยผ่านการเล่าเรื่องราวคุณงามความดีและการปฏิบัติศาสนกิจตามแบบอย่างของท่าน หน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารมวลชนควรสนับสนุนการสร้างฐานข้อมูลดิจิทัลและคลังความรู้ออนไลน์เกี่ยวกับครูบาศรีวิชัยเพื่อการอนุรักษ์และเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรมให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้

การดำเนินการในแนวทางเหล่านี้จะช่วยให้ความศรัทธาต่อครูบาศรีวิชัยสามารถคงอยู่และพัฒนาไปพร้อมกับ การเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี ทำให้เกิดการสร้างสรรค์บูรณาการอนุรักษ์ประเพณีและการปรับตัวสู่สังคมสมัยใหม่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนที่

เข้มแข็ง มีคุณธรรม และภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองอย่างยั่งยืน

แผนภาพที่ 1 สรุปลองค์ความรู้ อริยพละ 5 ด้าน

บรรณานุกรม

- กัมพล เพ็ชรล้อมทอง, สุรภา เอ็มสกุล, & ธนัสนา ไรจนตระกูล. (2564). กระบวนการสร้างชุมชน เข้มแข็งอย่างยั่งยืนแบบพึ่งพาตน. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 6(12), 354-368.
- ณัฐพงศ์ ดวงแก้ว. (2559). การศึกษากระแส “ครูบาคติใหม่” ในภาคเหนือของไทยทศวรรษ 2530-2550. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เบญจศักดิ์ เจริญมหาวิทย์. (2565). คติชนประเพณีทางจิตของชาวล้านนาที่นำมาใช้ในการพัฒนา คุณภาพชีวิต. *วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. 5(2), 27-41.
- ปัฐมา ภู่น้อย. (2566). การปรับรูปแบบการเข้าถึงพุทธศาสนา: ความท้าทายของพุทธศาสนาใน ยุคดิจิทัล. *วารสารบัณฑิตศึกษาวิชาการ*. 1(3), 1-12.
- พระปลัดบุญช่วย วิฑิตจิตโต, พระครูปลัดกิตติพงษ์ กิตติโสภโณ, & พระนพดล ปภัสสรวิโส.

(2566). การสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนชาวพุทธล้านนา. **วารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. 4(1), 83-94.

พระวัฒนา อุตกกาโม และ กาญจนพงศ์ สุวรรณ. (2567). วิเคราะห์บทบาทการเผยแผ่ธรรมของ ครูบาเจ้าศรีวิชัย. **วารสารชัยภูมิปริทรรศน์**, 7(1), 116-125.

วุฒิสฐกรณ์ สุนทรกิจจารักษ์ และ ธนิศร ยืนยง. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสืบทอดวัฒนธรรม การแสดงกลางแจ้งของชาวอีสาน. **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์**, 9(8), 124-137.

สุทิน พานิชย์. (2564). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประชาชนเจนเนอเรชั่นวายตามแนวคิด ทางสังคมวิทยา. **วารสารภาวนาสารปริทัศน์**. 1(1), 61-78.